

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI

ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

REVIEW OF LAW SCIENCES

huquqiy ilmiy-amaliy jurnal

правовой научно-практический журнал

legal scientific-practical journal

2025-yil 3-son

VOLUME 9 / ISSUE 3 / 2025

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2025.9.3

ISSN 2181-919X

E-ISSN 2181-1148

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS

Crossref
Content
Registration

MUASSIS: TOSHKENT DAVLAT YURIDIK UNIVERSITETI

“Yuridik fanlar axborotnomasi – Вестник юридических наук – Review of law sciences” huquqiy ilmiy-amaliy jurnali O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi tomonidan 2020-yil 22-dekabrda 0931-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi jurnallari ro‘yxatiga kiritilgan.

Mualliflik huquqlari Toshkent davlat yuridik universitetiga tegishli. Barcha huquqlar himoyalangan. Jurnal materiallaridan foydalanish, tarqatish va ko‘paytirish muassis ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Sotuvda kelishilgan narxda.

Nashr bo‘yicha mas‘ul:

O. Choriyev

Muharrirlar:

Y. Yarmolik, Y. Mahmudov,
E. Mustafayev, K. Abduvaliyeva,
F. Muhammadiyeva, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova, E. Sharipov

Musahhih:

M. Tursunov

Texnik muharrir:

U. Sapayev

Dizayner:

D. Rajapov

Tahririyat manzili:

100047. Toshkent shahar,
Sayilgoh ko‘chasi, 35.
Tel.: (0371) 233-66-36 (1169)

Veb-sayt: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Obuna indeksi: 1385.

Nashriyot litsenziyasi

№ 174625, 29.11.2023-y.

Jurnal 2025-yil 26-sentabrda bosmaxonaga topshirildi.
Qog‘oz bichimi: A4.
Shartli bosma tabog‘i: 23,5
Adadi: 100. Buyurtma: № 174.

Bosmaxona litsenziyasi

29.11.2023 № 174626

TDYU bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili:
100047. Toshkent shahri,
Sayilgoh ko‘chasi, 37.

© Toshkent davlat yuridik universiteti

BOSH MUHARRIR

I. Rustambekov – Toshkent davlat yuridik universiteti rektori v.v.b., yuridik fanlar doktori, professor

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI

B. Xodjayev – Toshkent davlat yuridik universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori, yuridik fanlar doktori, professor

MAS‘UL MUHARRIR

O. Choriyev – Toshkent davlat yuridik universiteti Tahririy-nashriyot bo‘limi boshlig‘i

TAHRIR HAY‘ATI A‘ZOLARI

A. Saidov – Inson huquqlari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Milliy markazining direktori, yuridik fanlar doktori, professor (Toshkent, O‘zbekiston)

E. Juchniewicz – Gdansk universiteti professori, huquq doktori (Gdansk, Polsha)

A. Younas – yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (Pekin, Xitoy)

O. Okyulov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

J. Nematov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

Sh. Asadov – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

M. Aminjonova – O‘zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish akademiyasi dotsenti, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

M. Rahimov – Toshkent davlat yuridik universiteti dotsenti, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

O. Narzullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

B. Murodov – O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi akademiyasi professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

A. Muxamedjanov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O‘zbekiston)

N. Niyazova – Toshkent davlat yuridik universiteti professori v.b., pedagogika fanlari nomzodi (Toshkent, O‘zbekiston)

**УЧРЕДИТЕЛЬ: ТАШКЕНТСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЮРИДИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ**

Правовой научно-практический журнал «Вестник юридических наук – Yuridik fanlar axborotnomasi – Review of Law Sciences» зарегистрирован Агентством печати и информации Узбекистана 22 декабря 2020 года с удостоверением № 0931.

Журнал включён в перечень журналов Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан.

Авторские права принадлежат Ташкентскому государственному юридическому университету. Все права защищены. Использование, распространение и воспроизведение материалов журнала осуществляется с разрешения учредителя.

Реализуется по договорной цене.

Ответственный за выпуск:
О. Чориев

Редакторы:

Е. Ярмолик, Й. Махмудов,
Э. Мустафаев, К. Абдувалиева,
Ф. Мухаммадиева, М. Шарифова,
Ш. Бекназарова, Э. Шарипов

Корректор:

М. Турсунов

Технический редактор:

У. Сапаев

Дизайнер:

Д. Ражапов

Адрес редакции:

100047. Город Ташкент,
улица Сайилгох, 35.
Тел.: (0371) 233-66-36 (1169)

Веб-сайт: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Подписной индекс: 1385.

Издательская лицензия

от 29.11.2023 № 174625.

Журнал передан в типографию
26.09.2025.

Формат бумаги: А4.

Усл. п. л. 23,5. Тираж: 100 экз.

Номер заказа: 174.

Лицензия типографии

от 29.11.2023 № 174626.

Отпечатано в типографии

Ташкентского государственного
юридического университета.

100047, г. Ташкент, ул. Сайилгох, дом 37.

© Ташкентский государственный
юридический университет

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

И. Рустамбеков – доктор юридических наук, профессор, врио ректора Ташкентского государственного юридического университета

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

В. Ходжаев – доктор юридических наук, профессор, проректор по научной работе и инновациям Ташкентского государственного юридического университета

ОТВЕТСТВЕННЫЙ РЕДАКТОР

О. Чориев – начальник редакционно-издательского отдела Ташкентского государственного юридического университета

ЧЛЕНЫ РЕДКОЛЛЕГИИ

А. Саидов – доктор юридических наук, профессор, директор Национального центра по правам человека Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

Э. Юхневич – доктор права, профессор Гданьского университета (Гданьск, Польша)

А. Юнас – доктор философии по юридическим наукам (Пекин, Китай)

О. Окюлов – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Ж. Нематов – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Ш. Асадов – доктор юридических наук, профессор Академии государственной политики и управления при Президенте Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

М. Аминжонов – доктор юридических наук, доцент Правоохранительной академии Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

М. Рахимов – доктор философии по юридическим наукам, доцент Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

О. Нарзуллаев – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

В. Муродов – доктор юридических наук, профессор Академии МВД Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

А. Мухамеджанов – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Н. Ниязова – кандидат педагогических наук, и. о. профессора Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

**FOUNDER: TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF LAW**

“Yuridik fanlar axborotnomasi – Вестник юридических наук – Review of law sciences” legal scientific-practical journal was registered by Press and Information Agency of Uzbekistan on December 22, 2020, with certificate number 0931.

The journal is included in the list of journals of the Supreme Attestation Commission under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan. Copyright belongs to Tashkent State University of Law. All rights reserved. Use, distribution and reproduction of materials of the journal are carried out with the permission of the founder.

Agreed-upon price.

Publication Officer:

O. Choriev

Editors:

Y. Yarmolik, Y. Makhmudov,
E. Mustafaev, K. Abduvalieva,
F. Mukhammadieva, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova, E. Sharipov

Proofreader:

M. Tursunov

Technical editor:

U. Sapaev

Designer:

D. Rajapov

Publishing department address:

100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 35.
Phone: (0371) 233-66-36 (1169)

Website: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Subscription index: 1385.

Publishing license

№ 174625, 29.11.2023.

The journal is submitted to the Printing house on 26.09.2025.

Paper size: A4.

Cond.p.f: 23,5.

Units: 100. Order: № 174.

Printing house license

№ 174626, 29.11.2023.

Published in the Printing house of
Tashkent State University of Law.
100047. Tashkent city, Sayilgoh street, 37.

© Tashkent State University of Law

EDITOR-IN-CHIEF

I. Rustambekov – Acting Rector of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

DEPUTY EDITOR

B. Xodjaev – Deputy Rector for Scientific Affairs and Innovations of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

EXECUTIVE EDITOR

O. Choriev – Head of the Publishing Department of Tashkent State University of Law

MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

A. Saidov – Director of the National Centre for Human Rights of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor (Tashkent, Uzbekistan)

E. Juchniewicz – Professor of the University of Gdansk, Doctor of Law (Gdansk, Poland)

A. Younas – Doctor of Philosophy (PhD) in Law (Beijing, China)

O. Okyulov – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

J. Nematov – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

Sh. Asadov – Professor of the Academy of Public Policy and Administration under the President of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

M. Aminjonova – Associate Professor of the Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

M. Rakhimov – Associate Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law (Tashkent, Uzbekistan)

O. Narzullaev – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

B. Murodov – Professor of the Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

A. Mukhamedjanov – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

N. Niyazova – Acting Professor of Tashkent State University of Law, Candidate of Pedagogical Sciences (Tashkent, Uzbekistan)

MUNDARIJA

12.00.02 – KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ. MA'MURIY HUQUQ. MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI

- 11 **SAFAROV DJAXONGIR ISMOILOVICH**
O'zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi asosida jinoyat qonunini takomillashtirish bo'yicha ayrim mulohazalar
- 19 **NARIMANOV BEKZOD ABDOVALIYEVICH**
Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatini huquqiy tartibga solish: nazariy-huquqiy jihatlar va modellar

12.00.03 – FUQAROLIK HUQUQI. TADBIRKORLIK HUQUQI. OILA HUQUQI. XALQARO XUSUSIY HUQUQ

- 26 **GULYAMOV SAID SAIDAXRAROVICH**
Kiber huquqning nazariy asoslari: huquqiy tartibga solishning konseptual modeli
- 40 **MAMANAZAROV SARDOR SHUXRATOVICH**
Zamonaviy biotexnologiya sohasidagi fuqarolik-huquqiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari
- 52 **SAMANDAROVA FERUZA BAXROMJON QIZI**
Davlat xaridlari bitimlarini maxsus shartnoma turi sifatida baholash
- 62 **ABDOVALIYEV BAHODIR ABDULXAYEVICH**
O'zbekiston Respublikasida aqlli shaharlar rivojlanishining huquqiy asoslarini tahlil qilish: hozirgi holat va takomillashtirish istiqbollari
- 74 **MAMADALIYEV AVVOLBEK ZIYOITDINOVICH**
Huquqni suiiste'mol qilish fenomeni to'g'risidagi qarashlar genezisi
- 84 **RAHMATOV AZIZBEK ISKANDAR O'G'LI**
Tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirish mexanizmlari va ularni takomillashtirish istiqbollari
- 97 **RODIONOV ANDREY ALEKSANDROVICH**
Blokcheyn texnologiyalarida ma'lumotlarni fuqarolik-huquqiy tartibga solishning konvergensiya va divergensiya: Yevropa Ittifoqi "Ma'lumotlar to'g'risida"gi qonuni tajribasi hamda O'zbekiston uchun istiqbollar
- 105 **SAIDOV MAQSUDBEK NORBOYEVICH**
Mas'uliyati cheklangan jamiyatda ulushni sotish munosabatlarining huquqiy tartibga solinishi: nazariya va amaliyot

12.00.04 – FUQAROLIK PROTSESSUAL HUQUQI. IQTISODIY PROTSESSUAL HUQUQI. HAKAMLIK JARAYONI VA MEDIATSIYA

- 117 **SULTONOVA SEVINCH BEKMUROD QIZI, MIRZAYEV ISLOMJON XUSHNAZAR O'G'LI**
Arizani ko'rmasdan qoldirish va xususiy shikoyat qilish huquqi: amaliyot, muammo va takliflar

12.00.06 – TABIIY RESURLAR HUQUQI. AGRAR HUQUQ. EKOLOGIK HUQUQ

- 124 **RAJABOV NARIMAN SHARIFBAYEVICH**
Atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida O'zbekiston milliy standartlashtirish tizimini rivojlantirish istiqbollari

12.00.08 – JINOYAT HUQUQI. JINOYAT-IJROIYA HUQUQI

- 133 **NIYOZOVA SALOMAT SAPAROVNA**
Kuchli ruhiy hayajonlanish holatida qasddan odam o'ldirgan shaxsga jazo tayinlashda jabrlanuvchi xulq-atvorining e'tiborga olinishi
- 143 **CHORIYEV ANVAR QO'ZIYEVICH**
Shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risidagi qonunchilikni buzganlik uchun jinoiy javobgarlik belgilashning ijtimoiy zaruriyati

12.00.09 – JINOYAT PROTSESSI. KRIMINALISTIKA, TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA SUD EKSPERTIZASI

- 153 **SULTONOVA LOBAR MAMARAYIM QIZI**
Xalqaro hamkorlikda ekstraditsiya tushunchasi, ahamiyati va roli

12.00.10 – XALQARO HUQUQ

168 **YUSUPOVA FARINGIZ O'KTAM QIZI**

Tibbiy ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlashning xalqaro-huquqiy va kontseptual asoslari

177 **RASBERGENOVA SARBINAZ ALISHEROVNA**

Qulay atrof-muhitga ega bo'lish huquqini ta'minlash sohasida mintaqaviy shartnomaviy-huquqiy mexanizmlar

12.00.12 – KORRUPSIYA MUAMMOLARI

187 **MIRZAYEVA MOHINA SROJIDDINOVA**

O'zbekistonda yo'l-transport infratuzilmasi sohasida korrupsiyaviy xavf-xatarlar va ularni bartaraf etish mexanizmlari

СОДЕРЖАНИЕ

12.00.02 – КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО. АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО. ФИНАНСОВОЕ И ТАМОЖЕННОЕ ПРАВО

- 11 **САФАРОВ ДЖАХОНГИР ИСМАИЛОВИЧ**
Некоторые суждения по совершенствованию уголовного законодательства на основе новой редакции Конституции Республики Узбекистан
- 19 **НАРИМАНОВ БЕКЗОД АБДУВАЛИЕВИЧ**
Правовое регулирование деятельности негосударственных некоммерческих организаций: теоретико-правовые аспекты и модели

12.00.03 – ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО. ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО. СЕМЕЙНОЕ ПРАВО. МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО

- 26 **ГУЛЯМОВ САИД САИДАХРАРОВИЧ**
Теоретические основы киберправа: концептуальная модель правового регулирования
- 40 **МАМАНАЗАРОВ САРДОР ШУХРАТОВИЧ**
Особенности гражданско-правовых отношений в сфере современных биотехнологий
- 52 **САМАНДАРОВА ФЕРУЗА БАХРОМЖОН КИЗИ**
Оценка договоров государственных закупок как особого вида договора
- 62 **АБДУВАЛИЕВ БАХОДИР АБДУЛХАЕВИЧ**
Анализ правовых основ развития умных городов в Республике Узбекистан: современное состояние и перспективы совершенствования
- 74 **МАМАДАЛИЕВ АВВОЛБЕК ЗИЁИТДИНОВИЧ**
Генезис взглядов на феномен злоупотребления правом
- 84 **РАХМАТОВ АЗИЗБЕК ИСКАНДАР УГЛИ**
Механизмы финансирования предпринимательской деятельности и перспективы их совершенствования
- 97 **РОДИОНОВ АНДРЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ**
Конвергенция и дивергенция гражданско-правового регулирования данных в блокчейн-технологиях: опыт закона ЕС о данных и перспективы для Узбекистана
- 105 **САИДОВ МАКСУДБЕК НОРБЕКОВИЧ**
Правовое регулирование отношений по продаже долей в обществе с ограниченной ответственностью: теория и практика

12.00.04 – ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО. ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО. АРБИТРАЖ И МЕДИАЦИЯ

- 117 **СУЛТОНОВА СЕВИНЧ БЕКМУРОД КИЗИ, МИРЗАЕВ ИСЛОМЖОН ХУШНАЗАР УГЛИ**
Оставление заявления без рассмотрения и право на частную жалобу: практика, проблемы и предложения

12.00.06 – ПРИРОДОРЕСУРСНОЕ ПРАВО. АГРАРНОЕ ПРАВО. ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

- 124 **РАЖАБОВ НАРИМАН ШАРИФБАЕВИЧ**
Перспективы развития национальной системы стандартизации Узбекистана в сфере охраны окружающей среды

12.00.08 – УГОЛОВНОЕ ПРАВО. УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРАВО

- 133 **НИЁЗОВА САЛОМАТ САПАРОВНА**
Учёт поведения потерпевшего при назначении наказания лицу за совершённое в состоянии сильного душевного волнения умышленное убийство
- 143 **ЧОРИЕВ АНВАР КУЗИЕВИЧ**
Социальная необходимость установления уголовной ответственности за нарушение законодательства о персональных данных

12.00.09 – УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС. КРИМИНАЛИСТИКА. ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКОЕ ПРАВО. СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА

153 **СУЛТОНОВА ЛОБАР МАМАРАИМ КИЗИ**

Понятие, значение и роль экстрадиции в международном сотрудничестве

12.00.10 – МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

168 **ЮСУПОВА ФАРИНГИЗ УКТАМ КИЗИ**

Международно-правовые и концептуальные основы обеспечения безопасности медицинской информации

177 **РАСБЕРГЕНОВА САРБИНАЗ АЛИШЕРОВНА**

Региональные договорно-правовые механизмы в сфере обеспечения права на благоприятную окружающую среду

12.00.12 – ПРОБЛЕМЫ КОРРУПЦИИ

187 **МИРЗАЕВА МОХИНА СРОЖИДДИНОВНА**

Коррупционные риски в сфере дорожно-транспортной инфраструктуры в Узбекистане и механизмы их преодоления

CONTENTS

12.00.02 – CONSTITUTIONAL LAW. ADMINISTRATIVE LAW. FINANCIAL AND CUSTOMS LAW

- 11 **SAFAROV DJAKHONGIR ISMOILOVICH**
Some considerations on improving the criminal legislation based on the new edition of the Constitution of the Republic of Uzbekistan
- 19 **NARIMANOV BEKZOD ABDUVALIEVICH**
Legal regulation of non-governmental non-profit organizations: theoretical and legal aspects and models

12.00.03 – CIVIL LAW. BUSINESS LAW. FAMILY LAW. INTERNATIONAL PRIVATE LAW

- 26 **SAID GULYAMOV SAIDAKHRAROVICH**
Theoretical foundations of cyberlaw: a conceptual model for legal regulation
- 40 **MAMANAZAROV SARDOR SHUKHRATOVICH**
Peculiarities of civil-legal relations in the field of modern biotechnology
- 52 **SAMANDAROVA FERUZA BAKHROMJON KIZI**
Evaluation of public procurement transactions as a special type of contract
- 62 **ABDUVALIEV BAHODIR ABDULKHAYEVICH**
Analysis of the legal framework for the development of smart cities in the Republic of Uzbekistan: current state and prospects for improvement
- 74 **MAMADALIEV AVVOLBEK ZIYOITDINOVICH**
Genesis of views on the phenomenon of abuse of law
- 84 **RAKHMATOV AZIZBEK ISKANDAR UGLI**
Mechanisms for financing entrepreneurial activities and prospects for their improvement
- 97 **RODIONOV ANDREY ALEKSANDROVICH**
Convergence and divergence of civil legal regulation of data in blockchain technologies: EU data act experience and prospects for Uzbekistan
- 105 **SAIDOV MAKSUDBEK NORBOYEYEVICH**
Legal regulation of relations on sale of shares in a limited liability company: theory and practice

12.00.04 – CIVIL PROCEDURAL LAW. ECONOMIC PROCEDURAL LAW. ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

- 117 **SULTONOVA SEVINCH BEKMUROD KIZI, MIRZAEV ISLOMJON KHUSHNAZAR UGLI**
Dismissal of an application without consideration and the right to a private complaint: practice, problems and proposals

12.00.06 – THE LAW OF NATURAL RESOURCES. AGRARIAN LAW. ENVIRONMENTAL LAW

- 124 **RAJABOV NARIMAN SHARIFBAYEVICH**
Prospects for the development of the national standardization system of Uzbekistan in the field of environmental protection

12.00.08 – CRIMINAL LAW. CRIMINAL-EXECUTIVE LAW

- 133 **NIYOZOVA SALOMAT SAPAROVNA**
Consideration of the victim's behavior when sentencing a person who commits intentional homicide in a state of intense emotional excitement
- 143 **CHORIEV ANVAR KUZIEVICH**
Social necessity of establishing criminal liability for violation of legislation on personal data

12.00.09 – CRIMINAL PROCEEDINGS. FORENSICS, INVESTIGATIVE LAW AND FORENSIC EXPERTISE

- 153 **SULTONOVA LOBAR MAMARAYIM KIZI**
The concept, significance, and role of extradition in international cooperation

12.00.10 – INTERNATIONAL LAW

168 **YUSUPOVA FARINGIZ UKTAM KIZI**

International legal and conceptual foundations for ensuring the security of medical data

177 **RASBERGENOVA SARBINAZ ALISHEROVNA**

Regional contract-legal mechanisms in the sphere of ensuring the right to a favorable environment

12.00.12 – CORRUPTION PROBLEMS

187 **MIRZAEVA MOHINA SROJIDDINOVA**

Corruption risks in the field of road transport infrastructure in Uzbekistan and mechanisms for their elimination

Kelib tushgan / Получено / Received: 15.08.2025
Qabul qilingan / Принято / Accepted: 17.09.2025
Nashr etilgan / Опубликовано / Published: 26.09.2025

DOI: 10.51788/tsul.rols.2025.9.3./TOFA4840

UDC: 343.35+328.185(045)(575.1)

O'ZBEKISTONDA YO'L-TRANSPORT INFRATUZILMASI SOHASIDA KORRUPSIYAVIY XAVF-XATARLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI

Mirzayeva Mohina Srojiddinova,
O'zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza
qilish akademiyasi mustaqil izlanuvchisi
ORCID: 0009-0009-4983-0770
e-mail: mohinamirzayeva1994@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada 2022–2024-yillar davomida O'zbekistonda avtomobil yo'llarini qurish va ta'mirlash sohasida sodir etilgan korrupsiya jinoyatlari chuqur tahlil qilingan. Tadqiqotda ushbu jinoyatlarning turlari, ularni amalga oshirish usullari, manfaatlar to'qnashuvi holatlari, tender jarayonlaridagi kamchiliklar hamda davlat budjetiga yetkazilgan zarar statistik ma'lumotlar asosida yoritilgan. Muallif O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi va boshqa rasmiy manbalar, shuningdek, OECD, Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi kabi xalqaro tashkilotlarning hisobotlariga tayangan holda tahlilning ilmiy ishonchliligini ta'minlagan. Maqolada sohadagi korrupsion xavflarning tizimli sabablari aniqlanib, nazorat institutlarining yetarli samaradorlik ko'rsatmasligi, shaffoflikning pastligi va affillanganlik muammolari ochib berilgan. Shuningdek, korrupsiya xavfini aniqlash va baholash bo'yicha xalqaro tajribalar, xususan, Buyuk Britaniya, Italiya va boshqa mamlakatlarning raqamli nazorat platformalari hamda ma'lumotlarni skrining qilish usullari tahlil qilingan. Ushbu tajriba asosida O'zbekistonda davlat xaridlarini shaffoflashtirish, tender jarayonlarini soddalashtirish va nazorat institutlarini kuchaytirishga oid aniq tavsiyalar ishlab chiqilgan. Muallif xalqaro tajriba va milliy qonunchilikka tayangan holda korrupsiyani kamaytirish hamda yo'l-transport infratuzilmasida samaradorlikni oshirishga qaratilgan huquqiy, tashkiliy va iqtisodiy takliflarni ilgari surgan. Mazkur tavsiyalar jumlasiga davlat xaridlarini yagona raqamli platformaga o'tkazish, tender jarayonlarini soddalashtirish, manfaatlar to'qnashuvini cheklash va mustaqil nazorat mexanizmlarini joriy etish kiradi. Ushbu maqola sohaga oid korrupsiyaga qarshi kurash samaradorligini oshirishda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: korrupsiya, yo'l qurilishi, ta'mirlash ishlari, budget mablag'lari, talon-toroj, jinoyatchilik, tender, nazorat mexanizmlari, davlat xaridlari

КОРРУПЦИОННЫЕ РИСКИ В СФЕРЕ ДОРОЖНО-ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УЗБЕКИСТАНЕ И МЕХАНИЗМЫ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Мирзаева Мохина Срождиддиновна,
самостоятельный соискатель
Правоохранительной академии
Республики Узбекистан

Аннотация. В данной статье проведён углублённый анализ коррупционных преступлений, совершённых в Узбекистане в 2022–2024 годах в сфере строительства и ремонта автомобильных дорог. В исследовании освещены виды указанных преступлений, способы их реализации, случаи конфликта интересов, недостатки тендерных процедур, а также на основе статистических данных ущерб, нанесённый государственному бюджету. Опираясь на материалы Генеральной прокуратуры Республики Узбекистан и других официальных источников, а также отчёты международных организаций (ОЭСР, Всемирного банка, Международного валютного фонда), автором обеспечена научная достоверность анализа. В статье выявлены системные причины коррупционных рисков в отрасли, раскрыты недостаточная эффективность контрольных институтов, низкий уровень прозрачности и проблемы аффилированности. Также проанализирован международный опыт выявления и оценки коррупционных рисков, в частности цифровые контрольные платформы и методы скрининга данных Великобритании, Италии и других стран. На основе этого опыта разработаны конкретные рекомендации по повышению прозрачности государственных закупок, упрощению тендерных процедур и усилению контрольных институтов в Узбекистане. Автор, основываясь на сравнительном анализе международного опыта и национального законодательства, предлагает правовые, организационные и экономические меры по снижению уровня коррупции и повышению эффективности в дорожной инфраструктуре. Среди предложений – перевод государственных закупок на единую цифровую платформу, упрощение тендерных процедур, ограничение конфликта интересов и внедрение независимых механизмов контроля. Настоящая статья имеет практическое значение для повышения эффективности борьбы с коррупцией в отрасли.

Ключевые слова: коррупция, дорожное строительство, ремонтные работы, бюджетные средства, хищение, преступность, тендер, контрольные механизмы, государственные закупки

CORRUPTION RISKS IN THE FIELD OF ROAD TRANSPORT INFRASTRUCTURE IN UZBEKISTAN AND MECHANISMS FOR THEIR ELIMINATION

Mirzaeva Mohina Srojiddinova,
Independent researcher at
the Academy of Law Enforcement
of the Republic of Uzbekistan

Abstract. This article provides an in-depth analysis of corruption crimes committed in the field of road construction and repair in Uzbekistan during 2022-2024. The study covers the types of these crimes, methods of their implementation, cases of conflicts of interest, shortcomings in the tender process, and damage to the state budget based on statistical data. The author ensured the scientific reliability of the analysis based on reports from the General Prosecutor's Office of the Republic of Uzbekistan and other official sources, as well as international organizations such as the OECD, the World Bank, and the International Monetary Fund. The article identifies the systemic causes of corruption risks in the sector and reveals the insufficient effectiveness of regulatory institutions, low transparency, and problems of affiliation. International experience in identifying and assessing corruption risks was also analyzed, in particular, digital control platforms and data screening methods of Great Britain, Italy, and other countries. Based on this experience, specific recommendations have been developed for the transparency of public procurement, simplification of tender processes, and strengthening of control institutions in Uzbekistan. Based on international experience and national legislation, the author put forward legal, organizational, and economic proposals aimed at reducing corruption and increasing the efficiency of road transport infrastructure. These recommendations include the transition of public procurement to a

single digital platform, simplification of tender processes, limitation of conflicts of interest, and the introduction of independent control mechanisms. This article has practical significance in increasing the effectiveness of the fight against corruption in this area.

Keywords: corruption, road construction, road repair, budget funds, embezzlement, crime, tender, control mechanisms, public procurement

Kirish

Yo'l-transport infratuzilmasi mamlakat iqtisodiy rivojlanishining asosiy omillaridan biri bo'lib, yo'l qurilishi va ta'mirlash kabi yirik loyihalar, asosan, davlat budjeti hamda xorijiy investitsiyalar hisobidan moliyalashtiriladi. Bunday katta moliyaviy aylanma esa korrupsion xavf-xatarlarning yuzaga kelish ehtimolini sezilarli darajada oshiradi. O'zbekistonda so'nggi yillar tahlillari tender jarayonlarida soxta raqobat tashkil etish, smeta qiymatini sun'iy ravishda oshirish, qurilish jarayonida sifatsiz ishlarga ko'z yumish hamda ajratilgan mablag'larni mansabdor shaxslar o'rtasida noqonuniy taqsimlash holatlari mavjudligini ko'rsatmoqda. Ushbu muammo nafaqat iqtisodiy zarar keltiradi, balki aholi uchun xavfsiz va sifatli transport xizmatlarini ta'minlash imkoniyatlarini ham cheklaydi.

Xalqaro tajribada (OECD, Jahon banki, UNODC tavsiyalari) korrupsiya xavfini kamaytirish maqsadida shaffof davlat xaridlari tizimi, mustaqil texnik nazorat, davlat-xususiy sheriklik asosida ochiq hisobotlilik hamda manfaatlar to'qnashuvining oldini olish mexanizmlariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

BMT Bosh Assambleyasi tomonidan qabul qilingan 2030-yilgacha Barqaror rivojlanish maqsadlarida ham korrupsiyaning taraqqiyotga salbiy ta'siri ta'kidlanib, 9-maqсадda a'zo davlatlarga "barqaror infratuzilma yaratish, inklyuziv va barqaror industrializatsiyani rivojlantirish hamda innovatsiyalarni rag'batlantirish" vazifasi yuklatilgan. Shuningdek, 9.1-vazifada: "Iqtisodiy o'sish va aholi farovonligini ta'minlash maqsadida barcha uchun arzon va teng huquqli foydalanish imkoniyatiga ega sifatli, ishonchli, barqaror

va mustahkam infratuzilmani, jumladan, mintaqaviy va transchegara infratuzilmani rivojlantirish" zarurligi belgilangan.

Avtomobil yo'llari sohasidagi muammolar aholi hayoti uchun nihoyatda dolzarb masala hisoblanadi. Afsuski, O'zbekiston dunyo avtomobil yo'llarining sifati bo'yicha global reytinglarda (masalan, Jahon iqtisodiy forumining Global raqobatbardoshlik indeksida) qayd etilmagan [1]. 2018-yilgi hisobotda yo'l infratuzilmasi sifati bo'yicha baholangan davlatlar ro'yxatida O'zbekiston ko'rsatilmagan bo'lsa-da, amaliy holat mamlakatimizni ushbu yo'nalishda past ko'rsatkichli davlatlar qatoriga kiritadi.

Bunga olib keluvchi asosiy omillardan biri sifatida korrupsiya qayd etiladi. Jumladan, 2021–2022-yillar davomida yo'l qurilishi va ta'mirlash ishlarida 45 ta holatda jami 34,5 milliard so'm mablag'ning noqonuniy sarflangani aniqlangan [2].

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev sohada mavjud bir qator tizimli muammolar, xususan, qurilayotgan yo'llarning sifati pastligi va yangi yo'llar qisqa muddatda yaroqsiz holga kelib, qayta ta'mirlashga muhtoj bo'layotganini alohida ta'kidlagan edi [3]. Prezidentimizning fikricha, "Sifatli yo'l odamlarning kayfiyati va iqtisodiyotimiz "arteriyasi" hisoblanadi. Shu bois yo'l qurilishiga yangicha yondashuvlarni joriy qilib, sifatni oshirish, sohani raqamlashtirish va xususiy sektorni keng jalb qilish kerak".

So'nggi yillarda yo'l qurilishi sohasiga alohida e'tibor qaratilib, mazkur yo'nalishda qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, Prezidentning 2018-yil 16-iyuldagi "Xalqaro moliya institutlari va xorijiy hukumat moliya tashkilotlari ishtirokidagi

loyihalarni tayyorlash va amalga oshirish samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori yo'l infratuzilmasini rivojlantirishda muhim huquqiy asos bo'lib xizmat qilmoqda.

Prezidentimizning yo'l-transport infratuzilmasini yanada takomillashtirishga qaratilgan alohida e'tibori ushbu soha taraqqiyoti uchun alohida ahamiyat kasb etadi.

2020-yil 10-yanvarda qabul qilingan "2020–2022-yillarda O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy va ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qaroriga muvofiq, avtomobil yo'llari, ko'priklar va yo'l o'tkazgichlarini qurish hamda rekonstruksiya qilish, ularni zamonaviy texnika va jihozlar bilan ta'minlash bo'yicha manzilli dastur tasdiqlandi. Mazkur chora-tadbirlar yo'l-transport infratuzilmasini yangilash va rivojlantirishga keng imkoniyat yaratib, aholining turmush darajasi hamda hayot sifatini oshirishga xizmat qildi.

Shuningdek, 2019-yil 9-dekabrda "O'zbekiston Respublikasi yo'l xo'jaligi tizimini chuqur isloh qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident Farmoni yo'l qurilishi sohasida tub islohotlar hamda ilg'or yondashuvlarning joriy etilayotganidan dalolat beradi.

2022-yil 1-iyuldan boshlab Hukumatning "Avtomobil yo'llari sohasida ochiqlik standartlarini joriy etish va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori asosida sohada oshkoralikni ta'minlashga qaratilgan muhim tashabbus – "Shaffof yo'l" elektron platformasi ishga tushirildi. Ushbu platforma orqali avtomobil yo'llariga oid ma'lumotlar bazasi ochiq tarzda taqdim etilmoqda. Shuningdek, "Ochiq budget" axborot portali orqali tuman va shahar budgetlaridan ajratiladigan mablag'larning qaysi ichki xo'jalik yo'llarini ta'mirlashga sarflanishi bevosita jamoatchilik fikri asosida belgilanmoqda.

Material va metodlar

Ushbu tadqiqot doirasida 2022–2024-yillar mobaynida O'zbekiston Respublikasida sodir etilgan korrupsiyaviy jinoyatlar to'g'risidagi ma'lumotlar kompleks tahlil qilindi. Tahlil jarayonida ommaviy axborot vositalarida e'lon qilingan materiallar, huquqni muhofaza qiluvchi organlar, jumladan, Bosh prokuraturaning rasmiy hisobotlari, sud hukmlari hamda davlat statistikasi ma'lumotlaridan foydalanildi.

Tadqiqot metodologiyasi doirasida bir qator ilmiy usullar qo'llandi. Xususan, hisobotlar va rasmiy ma'lumotlarni tahlil qilish, keys-stadi (real jinoyat ishlari va tegishli sud qarorlarini o'rganish), 2022–2024-yillar kesimida solishtirma tahlil o'tkazish, jinoyatlarning hududiy taqsimotini aniqlash, shuningdek, korrupsiyaviy sxemalar va mansabdor shaxslar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni vizualizatsiya qilish usullaridan foydalanildi.

Bundan tashqari, sudlangan shaxslar soni, o'zlashtirilgan mablag'lar hajmi va jinoyatlarning hududlar kesimidagi statistik ko'rsatkichlari umumlashtirildi. Shuningdek, ommaviy axborot vositalari va huquqni muhofaza qiluvchi organlarning ochiq ma'lumotlar bazalari qo'shimcha manba sifatida tadqiqotga jalb etildi.

Tadqiqot natijalari

Xususan, 2024-yilda avtomobil yo'llari sohasida jami 205 nafar shaxs (2023-yilda – 289 nafar, 2022-yilda – 190 nafar) turli korrupsiyaviy jinoyatlar sodir etgani uchun javobgarlikka tortilgan. Mazkur jinoyatlar, asosan, avtomobil yo'llarini qurish va ta'mirlash, ularni ekspluatatsiya qilish, yo'l xo'jaligi tashkilotlarini saqlash xarajatlari uchun ajratilgan budget mablag'larini talon-toroj qilish, davlat xaridlari va tender jarayonlarida suiiste'molchilik hamda boshqa qonunbuzarliklar bilan bog'liq bo'lgan [4] (1-rasm). Shu bilan birga, sohada xususiy sektor subyektlari tomonidan sodir etilayotgan jinoyatlar ulushi ortib borayotgani kuzatilmoqda.

Yo'l-qurilish sohasida jinoyat sodir etgan shaxslar soni

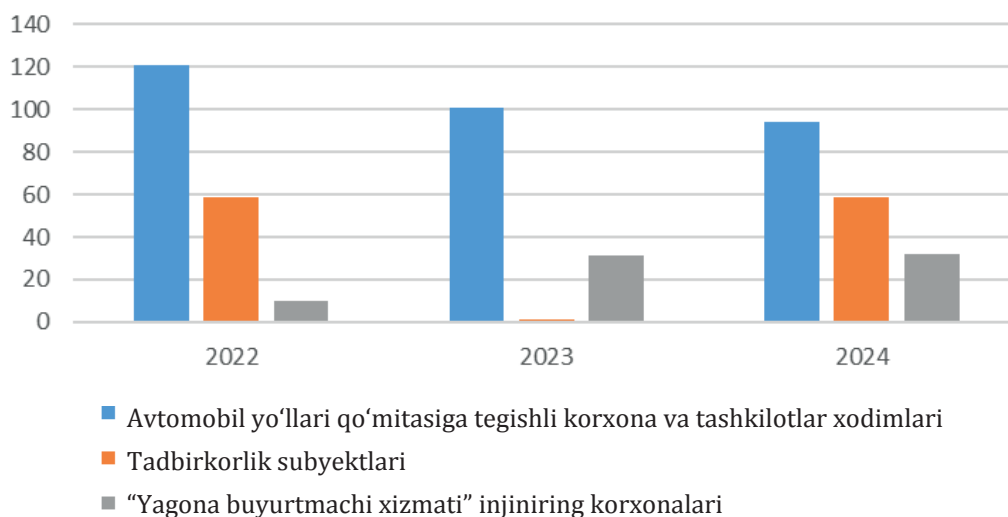

1-rasm. Yo'l qurilishi sohasida korrupsiyaviy jinoyatlar uchun javobgarlikka tortilgan shaxslar soni

Korrupsiyaviy jinoyatlarga qo'l urgan xodimlarning tashkilotlar bo'yicha taqsimoti o'rganilganda quyidagi holat aniqlangan (2-rasm):

- Avtomobil yo'llari qo'mitasiga tegishli korxona va tashkilotlar xodimlari – 94 nafar (2023-yilda – 101 nafar, 2022-yilda – 121 nafar);
- tadbirkorlik subyektlari – 59 nafar (2023-yilda – 123 nafar, 2022-yilda – 59 nafar);
- tuman hokimliklari huzuridagi "Yagona buyurtmachi xizmati" injiniring korxonalari – 32 nafar (2023-yilda – 31 nafar, 2022-yilda – 10 nafar);
- obodonlashtirish boshqarmalari – 12 nafar (2023-yilda – 24 nafar);
- tuman hokimliklari va boshqa tashkilotlar xodimlari – 8 nafar.
- Ushbu xodimlar yo'llarni qurish hamda ta'mirlash jarayonidagi korrupsion jinoyatlarni sodir etgan.

Tashkilotlar bo'yicha taqsimoti

2-rasm. Korrupsiyaviy jinoyatga qo'l urgan xodimlar sonining tashkilotlar bo'yicha taqsimoti

Hududlarda kadrlar hamda pudratchi tashkilotlar bilan ishlash faoliyati yetarli darajada izchil va manzilli tashkil etilmaganligi sababli mazkur toifadagi jinoyatlar uchun

javobgarlikka tortilgan shaxslar soni quyidagicha taqsimlangan (3-rasm):

Andijon viloyati – 22 nafar (2023-yilda – 18 nafar, 2022-yilda – 52 nafar);

Buxoro viloyati – 3 nafar (2023-yilda – 11 nafar, 2022-yilda – 6 nafar);

Jizzax viloyati – 2 nafar (2023-yilda – 5 nafar, 2022-yilda – 5 nafar);

Qashqadaryo viloyati – 22 nafar (2023-yilda – 50 nafar, 2022-yilda – 13 nafar);

Qoraqalpog‘iston Respublikasi – 10 nafar (2023-yilda – 30 nafar, 2022-yilda – 13 nafar);

Navoiy viloyati – 8 nafar (2023-yilda – 12 nafar, 2022-yilda – 10 nafar);

Namangan viloyati – 22 nafar (2023-yilda – 26 nafar, 2022-yilda – 14 nafar);

Samarqand viloyati – 8 nafar (2023-yilda – 22 nafar, 2022-yilda – 24 nafar);

Sirdaryo viloyati – 26 nafar (2023-yilda – 39 nafar, 2022-yilda – 19 nafar);

Surxondaryo viloyati – 19 nafar (2023-yilda – 15 nafar, 2022-yilda – 14 nafar);

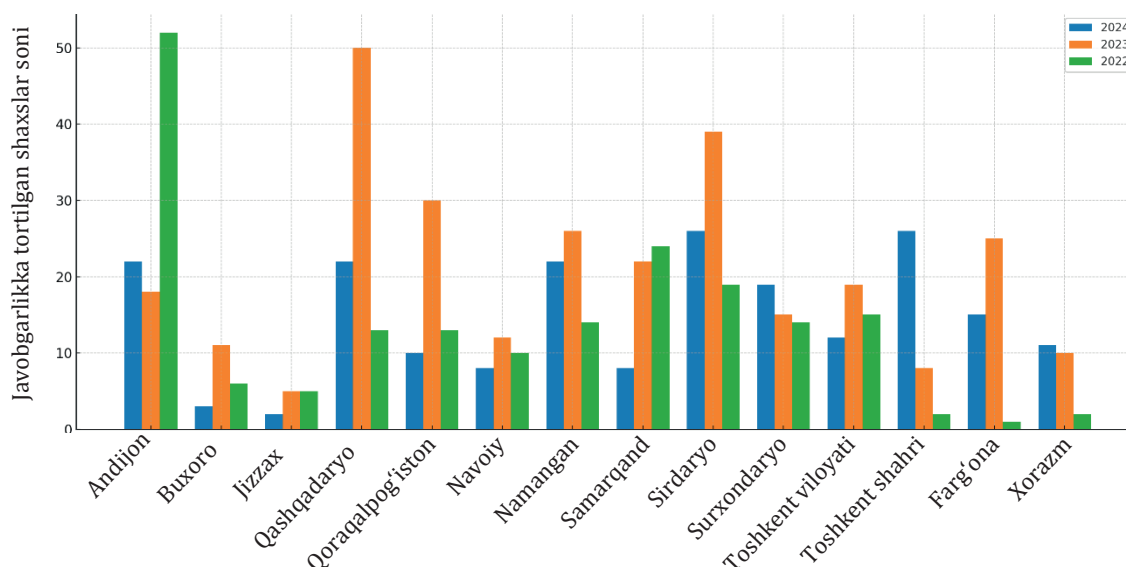
Toshkent viloyati – 12 nafar (2023-yilda – 19 nafar, 2022-yilda – 15 nafar);

Toshkent shahri – 26 nafar (2023-yilda – 8 nafar, 2022-yilda – 2 nafar);

Farg‘ona viloyati – 15 nafar (2023-yilda – 25 nafar, 2022-yilda – 1 nafar);

Xorazm viloyati – 11 nafar (2023-yilda – 10 nafar, 2022-yilda – 2 nafar).

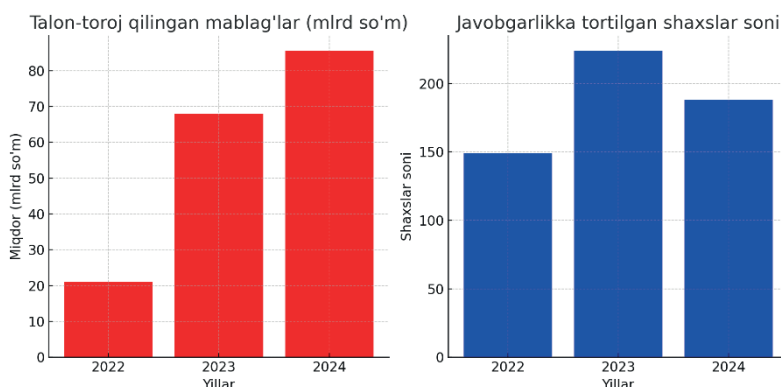
Hududlar bo'yicha javobgarlikks tortilgan shaxslar (2022–2024)

3-rasm. Korruptsiyaviy jinoyatga qo‘l urgan xodimlar sonining viloyatlar bo‘yicha taqsimoti

Budjet mablag‘larining talon-toraj qilinishi. Xususan, mazkur davrda ushbu toifadagi tergov qilingan jinoyat ishlari bo‘yicha jami 85,6 mlrd so‘m (2023-yilda – 68 mlrd so‘m, 2022-yilda – 21 mlrd so‘m)

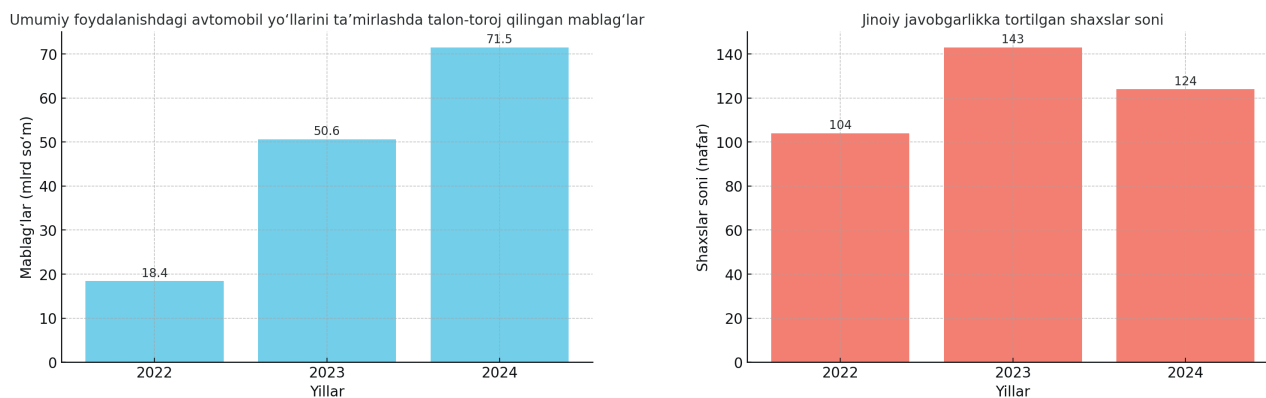
budjet va boshqa mablag‘larning talon-toraj qilinganligi aniqlangan. Natijada 188 nafar shaxs (2023-yilda – 224 nafar, 2022-yilda – 149 nafar) jinoiy javobgarlikka tortilgan [4] (4-rasm).

4-rasm. Korruptsiyaviy jinoyatlar bo'yicha talon-taroj qilingan budjet va boshqa mablag'lar yuzasidan tergov qilingan hamda jinoiy javobgarlikka tortilgan shaxslar soni

Qayd etish joizki, tahlil qilingan davrda umumiy foydalanishdagi avtomobil yo'llarini ta'mirlash uchun ajratilgan jami 71,5 mlrd so'm (2023-yilda – 50,6 mlrd so'm, 2022-yilda – 18,4 mlrd so'm) budjet

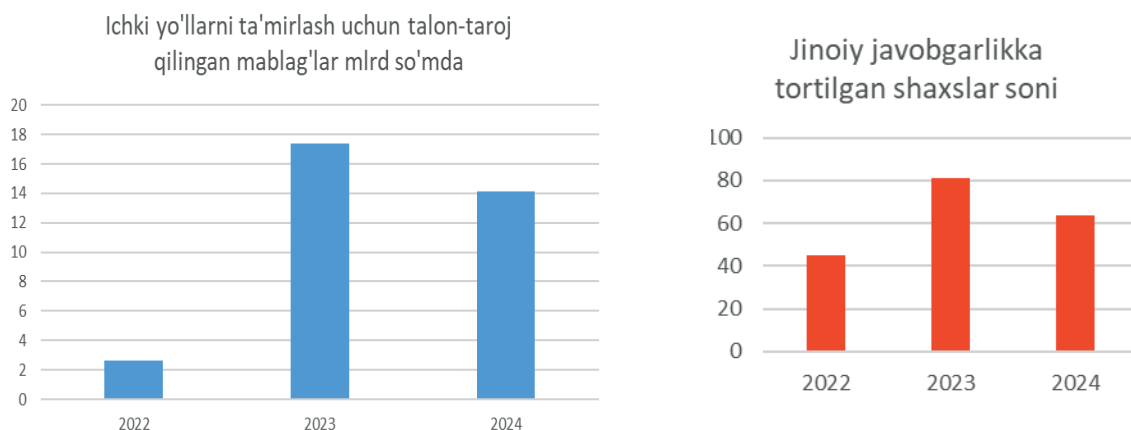
va boshqa mablag'larning talon-taroj qilinganligi aniqlangan. Natijada 124 nafar shaxs (2023-yilda – 143 nafar, 2022-yilda – 104 nafar) jinoiy javobgarlikka tortilgan (5-rasm).

5-rasm. Umumiy foydalanishdagi avtomobil yo'llarini ta'mirlash uchun ajratilgan budjet va boshqa mablag'larni talon-taroj qilish holatlari hamda bu bo'yicha jinoiy javobgarlikka tortilgan shaxslar soni

Shuningdek, mazkur davrda ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratilgan jami 14,1 mlrd so'm (2023-yilda – 17,4 mlrd so'm, 2022-yilda – 2,6 mlrd so'm) budjet va boshqa

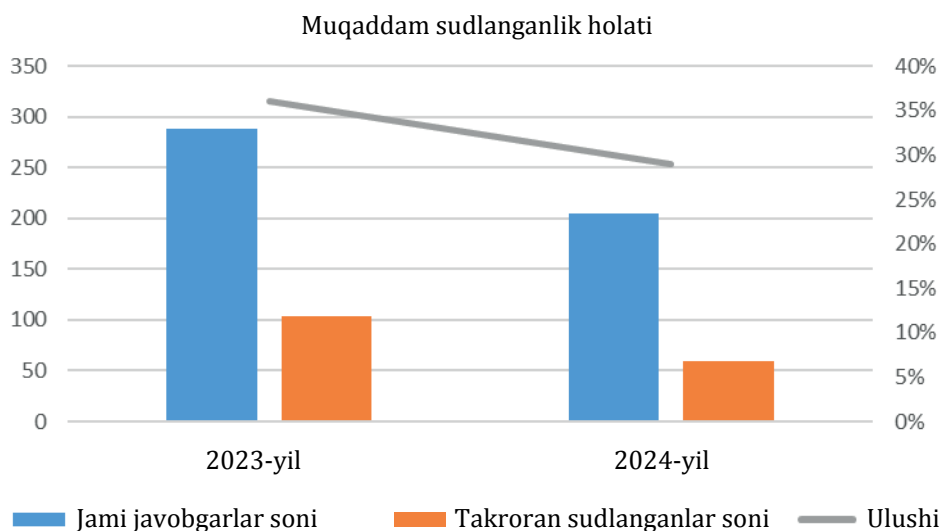
mablag'larning talon-taroj qilinganligi aniqlangan. Natijada 64 nafar shaxs (2023-yilda – 81 nafar, 2022-yilda – 45 nafar) jinoiy javobgarlikka tortilgan (6-rasm).

6-rasm. Ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratilgan budjet va boshqa mablag'larni talon-taroj qilganlik uchun jinoiy javobgarlikka tortilgan shaxslar soni

Xususan, mazkur davrda 4 nafar shaxs (2023-yilda – 3 nafar, 2022-yilda – 4 nafar) yo'l qurilishi obyektlarini olib berish yoki boshqa manfaatlar uchun pora berishga dalolat qilib, firibgarlik yo'li bilan fuqarolarning pul mablag'larini egal-laganliklari uchun jinoiy javobgarlikka tortilgan.

Avtomobil yo'llari sohasidagi korrupsi-yaviy jinoyatlar uchun 2024-yilda javobgar-likka tortilgan jami 205 nafar mansabdor shaxsning 60 nafari, ya'ni 29 foizi (2023-yilda 289 nafar shaxsning 104 nafari yoki 36 foizi), muqaddam firibgarlik, pora olish yoki berish kabi korrupsiyaviy jinoyatlar sodir etganligi uchun sudlangan shaxslardir (7-rasm).

7-rasm. Avtomobil yo'llari sohasida sodir etilgan korrupsiyaviy jinoyatlar bo'yicha muqaddam sudlanganlik holatlari

Jinoyat ishlarini o'rganish natijasida avto-mobil yo'llarini qurish va ta'mirlash sohasida korrupsiyaning asosiy sxemalari aniqlangan. Ularga bajarilmagan ishlar uchun soxta hujjat-lar tayyorlash, tender va shartnomalarda qal-

loblik qilish, qurilish materiallari narxini asos-siz oshirish, yonilg'i va qurilish mahsulotlarini o'zlashtirish, hujjatlarga yolg'on ma'lumot kiritish, pora olish va firibgarlik orqali vako-latlarni suiiste'mol qilish kiradi. Aniqlangan

holatlarda ko'pincha mansabdor shaxslar va xususiy kompaniya rahbarlari jinoiy til biriktirib harakat qilgan. Bu esa sohada sistemaviy muammoning mavjudligini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, avtomobil yo'llarini qurish va ta'mirlash sohasidagi korrupsiya yakka holat emas, balki tizimli muammo sifatida namoyon bo'lmoqda. Manfaatdor shaxslar o'rtasidagi jinoiy til birikmalar va nazorat mexanizmlarining samarador emasligi bunday jinoyatlarga sharoit yaratmoqda. Qonunchilikdagi bo'shliqlar, jamoatchilik nazoratining yetarli darajada emasligi va shaffoflikning pastligi korrupsiyaning avj olishiga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot natijalari tahlili

2022–2024-yillar davomida O'zbekistonda avtomobil yo'llarini qurish va ta'mirlash sohasida aniqlangan korrupsiyaviy jinoyatlar tahlili sohada tizimli va kompleks muammolar mavjudligini yaqqol namoyon etmoqda. Har uch yilda ham yuqori moliyaviy zarar, mansabdor shaxslarning jinoiy sxemalarda ishtiroki va nazorat mexanizmlarining samarador emasligi asosiy muammolar sifatida namoyon bo'lmoqda.

Yo'l-transport infratuzilmasi mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishida, aholi turmush sifatini oshirishda va logistik zanjirlarni samarali tashkil etishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Biroq sohadagi yirik moliyaviy mablag'lar aylanmasi, tender va davlat xaridlari jarayonlarida shaffoflikning yetarli emasligi, shuningdek, nazorat mexanizmlarining samarador emasligi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni yuzaga keltirmoqda.

O'zbekiston Respublikasi transport infratuzilmasi, xususan, yo'l qurilishi va rekonstruksiya tender jarayonlarida bir qator suiiste'mollik holatlari aniqlangan. Davlat xaridlarida, ayniqsa, yo'l qurilishi va ta'mirlash tenderlarida, "so'nggi daqiqada" kiritilgan shartlar, manfaatdor shaxslarga tegishli pudratchilarga qulaylik yaratish, noqonuniy kelishuvlar hamda hujjatlarni soxtalashtirish kabi holatlar uchraydi.

Xususan, Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi tomonidan o'tkazilgan tekshiruv natijasida, obyektlarda qurilish va ta'mirlash ishlarini amalga oshirish bo'yicha "tender.mc.uz" maxsus axborot portalida e'lon qilingan jami 9 ta tenderning umumiy qiymati 42 mlrd so'm bo'lib, tender g'oliblari aniqlanmasdan qurilish ishlari boshlab yuborilganligi ma'lum bo'ldi [5].

Manfaatlar to'qnashuvi va affillanganlik holatlariga quyidagilar misol bo'la oladi. Masalan, Qumqo'rg'on tumanida "32-sonli oilaviy poliklinika binosini mukammal ta'mirlash" bo'yicha eng yaxshi takliflarni tanlash jarayonini o'rganish natijasida, mazkur davlat xaridida o'zaro affillangan shaxslarga tegishli tadbirkorlik subyektlari g'oliblikni qo'lga kiritgani aniqlangan [6].

Shuningdek, "Toshkent xalqa avtomobil yo'llaridan foydalanish uchastka boshqarmasi" unitar korxonasi buyurtmachiligida o'tkazilgan 3 mlrd 220 mln so'mlik davlat xaridida 2 ta holat bo'yicha hujjatlar tadbirkorlarning o'zlari tomonidan emas, balki xarid komissiyasining kotibi tomonidan ishlatilgan kompyuterning IP-manzili orqali elektron platformaga yuklanganligi aniqlangan. Bundan tashqari, xarid komissiyasi raisi va a'zolarining ishtirokisiz, boshqa shaxslar tomonidan ularning elektron raqamli imzolari orqali xarid natijalari baholangan va imzolanganligi ma'lum bo'lgan [7].

Amaliyotda, shuningdek, poraxo'rlik orqali tender yutug'ini ta'minlash holatlari ham uchrayotgani kuzatilgan [8].

H. Rajabovning fikriga ko'ra [9], davlat xaridlari uchun yagona raqamli platformani yaratish va unda ma'lumotlarni tekshirish (data screening) amaliyotini joriy etish zarur. Shuningdek, narxlarning keskin pasayishi (20–50 %), arizalarni rad etish yoki narxlarining juda oz (1 %gacha) pasayishi holatlarini Ruminiya va Janubiy Koreya tajribasi asosida tekshirish, tender o'tkazmasdan to'g'ridan to'g'ri shartnomalar tuzish amaliyotini imkon

qadar kamaytirish muhimdir. To'g'ridan to'g'ri shartnomalar faqat milliy xavfsizlik, favqulodda holatlar va mudofaa masalalarida tuzilishi mumkinligi belgilanishi lozim.

Shuningdek, Jinoyat kodeksiga "Davlat xaridlari to'g'risidagi qonunchilikni buzish" nomli alohida modda kiritish, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va davlat xizmatchilari uchun davlat xaridlaridagi korrupsiya sxemalarini aniqlash va isbotlash bo'yicha maxsus o'quv mashg'ulotlarini tashkil qilish tavsiya etiladi.

Sh. Rizakulov va A. Jumanovlarning fikriga ko'ra [10], davlat xaridlari tizimini raqamlashtirish bo'yicha asosiy muammolar texnologik, tashkiliy va kadr omillariga bog'liqdir. Texnologik barqarorlik yetarli emasligi sohadagi IT infratuzilmasining ishonchsiz ishlashiga va tizim uzilishlariga olib keladi. Tashkiliy muammolar esa muvofiqlashtirishning yetarli darajada emasligi, mas'uliyatlarning noaniqligi va bo'shliqlar mavjudligini o'z ichiga oladi. Kadr resurslarining yetishmasligi esa raqamli kompetensiya va malakali mutaxassislar yetarli emasligidan dalolat beradi.

Shunga ko'ra, normativ-huquqiy asoslarni mustahkamlash, texnik infratuzilmani modernizatsiya qilish, kadrlar tayyorlashni rag'batlantirish, xalqaro tajribani adaptatsiya qilish hamda holistik yondashuv asosida tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi.

Sohadagi talon-toraj qilishlar asosan loyiha-smeta hujjatlarini asossiz qimmatlashtirish, bajarilmagan ishlar uchun hujjatlarni rasmiylashtirish, dublikat to'lovlar va affillangan pudratchilar orqali "aylanma" sxemalar orqali namoyon bo'ladi. Masalan, Bosh prokuratura tomonidan o'tkazilgan tekshiruvlarda loyiha hujjatlarida asossiz qimmatlashtirish holatlari aniqlangan [11].

Yo'l qurilishida talon-toraj va sifat kamchiliklari sifatida Transport vazirligi huzuridagi inspeksiya tomonidan 2022-yilning 7 oyida 139 ta holatda jami 6,132 mlrd so'm noqonuniy sarf-xarajat aniqlangan [12].

Prezident tashabbusi bilan 2024-yildan boshlab qurilish shartnomalari, ishlar va nazorat jarayonlari raqamlashtirilmoqda, bu esa talon-torajni kamaytirishga qaratilgan [13]. Biroq kamchiliklar va o'tmishdan qolgan past sifatli nazorat tufayli ayrim yo'l obyektlarida moliyaviy intizom muammolari saqlanib qolgan.

OECD ACN (2024)ning O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi islohotlarning 5-raund monitoringi (Istanbul Anti-Corruption Action Plan) natijalariga ko'ra, xavf-bazaviy ichki audit va ochiq ma'lumotlardan foydalanish amaliyotini kengaytirish tavsiya etilgan [14].

Jahon banki sohaviy hujjatida (2020/2023–24) [15] yo'l infratuzilmasi va transport sektorining institut hamda moliyaviy tuzilmasini modernizatsiya qilish orqali korrupsiya xavfini kamaytirishga xizmat qiladigan strategik choralar ko'rsatib o'tilgan. Masalan, vertikal ajratish orqali manfaatlar to'qnashuvining oldini olish mumkinligi qayd etilgan. Unda yo'l sektorida institutlarning siyosat ishlab chiqish, rejalashtirish va xizmat ko'rsatish funksiyalarini ajratish orqali manfaatlar to'qnashuvi va monopoliya amaliyotlarini kamaytirish tavsiya qilingan.

Shuningdek, Yo'l qo'mitasining monopolistik tuzilmalari ajratilib, mijoz (client) va yetkazib beruvchi (supplier) funksiyalari birbiridan mustaqil bo'lishi lozimligi ko'rsatib o'tilgan. Xususi sektor va xususi-davlat sherikchiligi (Public-Private Partnership) asosida loyiha va qurilish ishlarini amalga oshirish, shuningdek, tenderlarda ishtirok imkoniyatlarini kengaytirish orqali shaffoflik va samaradorlikni oshirish mumkinligi ta'kidlangan.

IMF tomonidan 2024-yilda O'zbekistonda olib borilgan IV Modda konsultasiyasi [16] natijalariga ko'ra, davlat xaridlari va Public-Private Partnership (PPP) loyihalari bilan bog'liq moliyaviy xavflarni kamaytirish bo'yicha aniq tavsiyalar berilgan. Korrupsiya xavfining oldini olish bo'yicha takliflar asosan PPP mexanizmlari bilan bog'liq bo'lib, davlat

qarzdorligi va budjet xavfini kamaytirishga qaratilgan.

L. Mardiyeva [17] tomonidan O'zbekistonda davlat xaridlarida pora, til biriktirish (bid-rigging), talon-toroj va nepotizm holatlari huquqiy-institusional nuqtayi nazardan tahlil qilingan. Shuningdek, elektron xarid platformalarini to'liq integratsiya qilish, audit izi (audit trail) yaratish va ochiq API orqali jamoatchilik monitoringini amalga oshirish tavsiya etilgan.

E'tirof etilganidek, korrupsiyani kamaytirishda ochiq ma'lumotlar, affillanganlikni avtomatik aniqlash, xavf-bazaviy audit va jamoatchilik monitoringi muhim ahamiyatga ega.

Nazorat organlari faoliyati nuqtayi nazaridan, O'zbekistonda yo'l-transport infratuzilmasi loyihalaridagi korrupsiya xavflarini kamaytirishda tashqi (Hisob palatasi) va ichki audit, moliyaviy monitoring hamda davlat xaridlari ustidan nazorat tizimida bir qator tizimli bo'shliqlar saqlanib qolmoqda. Jahon bankining 2022-yilgi davlat xarajatlari bo'yicha tahlilida tashqi audit amaliyoti "formal qoidabuzarliklarni aniqlash va jarima/tuzatish tavsiyalariga asoslanib, tizimli sabablarni tahlil qilishga kam e'tibor berishi" qayd etilgan. Bu esa loyihaviy xavflarni oldindan bartaraf etish o'rniga, oqibatlarni keyinchalik bartaraf etishga moyillikni kuchaytiradi [18].

2024-yilda OECDning AKN (Anti-Corruption Network) 5-raund bazaviy monitoring hisoboti qonunchilikni yangilash va institusional qurilishda siljishlar bilan birga, jinoyatlarni fosh etish va qonuniy javobgarlikni ta'minlashda amaliyot samaradorligini oshirish, mustaqillik va muvofiqlashuvni kuchaytirish zarurligini ta'kidladi. Hisobotda davlat xaridlari, ichki nazorat va jamoatchilik hisobdorligi o'rtasidagi bog'lanishlarning yetarli darajada ishlamayotgani ham qayd etilgan.

2025-yil I choragida Hisob palatasi tomonidan o'tkazilgan tekshiruvlar natijasi [19] nazoratning ustuvor ravishda "reaktiv" (oqi-

batga javob) xarakterga ega ekanini va profilaktik boshqaruv vositalarini kuchaytirishga ehtiyoj borligini ko'rsatadi.

Xalqaro "Open Budget Survey 2023" tadqiqotlari [20] mamlakatlar kesimida qonunchilik va oliy audit instituti nazoratining roli, hisobotlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini baholaydi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, audit nazorati kuchli bo'lsa-da, uni ijro hokimiyati va parlament tomonidan to'liq amalga oshirishda kamchiliklar saqlanib qolmoqda. Bu tendensiya O'zbekiston uchun ham dolzarb bo'lib, auditorlik tavsiyalari ijrosini kuchaytirish va jamoatchilik ishtirokini institusional tarzda mustahkamlash zaruriyatini ko'rsatadi.

Nazoratning "oqibatga javob" (ex post) xususiyati ustun keladigan vaziyatlarda, profilaktik (ex ante) nazoratni kuchaytirish zarur. Shu bilan birga, institusional rol va vakolatlar o'rtasidagi bog'liqlikni ta'minlash uchun tenderdan tortib aksept va ijrogacha bo'lgan jarayonlarda muvofiqlashuv va ma'lumot almashuvini yagona raqamli dasturlar orqali amalga oshirish talab etiladi. Auditorlik tavsiyalarining ijrosini majburiy qilish hamda ularni parlament va OAV orqali jamoatchilik nazoratiga qo'yish hisobdorlikni oshiradi.

Xalqaro tajribada korrupsiyaga qarshi mexanizmlar misolida, OECD tavsiyalariga muvofiq, yo'l qurilishi va ta'mirlash loyihalarini amalga oshirishda barcha tender hujjatlari, shartnomalar va bajarilish natijalari jamoatchilik uchun onlayn rejimda ochiq bo'lishi kerak. Bu shaffoflik va hisobdorlikning muhim kafolatidir [21].

Masalan, Italiyada Transport vazirligi tasarrufidagi OpenCantieri portali orqali mamlakat ichidagi infratuzilma loyihalarining moliyalashtirilishi, xarajatlar, muddatlar va kechikishlar bo'yicha ma'lumotlar ochiq formatda taqdim etiladi. Hindistonda esa Sentral Pablik Prokyurement Portali (CPPP) barcha turdagi tovar, xizmat va qurilish tenderlari natijalari va hujjatlarini huquqiy erkinlik

asosida nashr etadi [22]. Bu mexanizmlar raqobatni oshiradi, korrupsiyaga imkoniyatlarni kamaytiradi va jamoatchilik nazoratini mustahkamlaydi.

Mustaqil audit va jamoatchilik nazorati korrupsiyaning oldini olishda muhim rol o'ynaydi. Buyuk Britaniyaning National Audit Office (NAO) moliya auditi (Financial Audit) va "Value for Money" (VFM) auditlari orqali nodavlat xarajatlar va davlat loyihalarining qonuniyligi hamda iqtisodiy samaradorligini tekshiradi va natijalarni parlamentga taqdim etadi. Kolumbiyaning Partnerships BC tashkiloti esa davlat-xususiy sheriklik (PPP) asosidagi infratuzilma loyihalarini boshqaradi, shaffoflikni ta'minlaydi va xarajatlarning samaradorligini baholaydi. Bu jarayonda asosan umumiy audit va ishtirokchilar o'rtasidagi tenglikka e'tibor qaratiladi.

Jahon banki, Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki (EBRD) hamda boshqa xalqaro taraqqiyot banklari "cross-debarment" mexanizmlarini qo'llaydi. Ushbu tizim korrupsiyada ayblangan korxona yoki shaxslarni bir nechta bank tenderlaridan bir vaqtda chetlashtirish imkonini beradi. Masalan, EBRD Enforcement Policy asosida yetarli darajada korrupsiya yoki firibgarlik aniqlangan hollarda subyektlar loyihalardan uzoq muddatga chetlatiladi [23]. AIIB Debarment List esa boshqa mustaqil davlatlar bilan muvofiqlashtirilgan holda qo'llanadi [24]. Bu mexanizmlar korrupsiyaga qarshi kuchli vosita bo'lib, insofsiz subyektlarni davlat va xo'jalik tenderlaridan uzoqlashtirish orqali korrupsiyaning oldini olishga xizmat qiladi.

Xulosalar

2022–2024 yillar mobaynida O'zbekistonda umumiy foydalanishdagi va ichki avtomobil yo'llarini ta'mirlash hamda qurish uchun ajratilgan budjet mablag'larining talon-toroj qilinishi holatlari qiymat va jinoyatchilar soni jihatidan xavotirli darajada bo'lib qolmoqda. Davlat va xususiy sektordagi jinoyatlar soni dinamikasi quyidagicha:

2022 – 190 jinoyat (davlat 62 %);

2023 – 289 jinoyat (davlat 58 %);

2024 – 205 jinoyat (davlat 45,9 %).

Yuqoridagilarga asoslanib, O'zbekiston amaliyotiga mos ravishda quyidagilarni tavsiya etish mumkin:

Ochiq ma'lumotlar va tender shaffofligi ta'minlash uchun:

– yagona "Ochiq xaridlar" portali (e-procurement)ni Open Contracting Data Standard (OCDS)ga to'liq muvofiqlashtirish: e'londan to shartnoma ijrosigacha barcha hujjatlar, qo'shimcha kelishimlar (change orders), aktlar, to'lovlarni ochiqqligini ta'minlash;

– haqiqiy egalik (beneficial ownership) reyestrini joriy etish kerak va tenderda ishtirok uchun ushbu ma'lumotni taqdim etishni majburiy qilib qo'yish kerak, xarid portalida reyestr, soliq va bank-risk ma'lumotlari bilan API orqali integrasiya qilish;

– yagona ishtirokchi, qisqa muddat, takroriy g'olib, chegaradan ortiq narx almashtiruvchi, affillanganlik belgilarini avtomatik aniqlashga yordam beradigan qizil bayroqlar (red flags) algoritmini joriy etish.

Qonunchilikni takomillashtirish uchun:

– "Davlat xaridlari to'g'risida"gi Qonunga OCDS standarti va ochiqlikni majburiy normalar sifatida kiritish;

– shartnoma ijrosi ma'lumotlarini (progress, to'lov, o'zgarishlar) ochiqlashni talab etuvchi moddalar qo'shish;

– Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksga ma'lumotlarni yashirish/xato ma'lumotlar kiritish uchun yuqori jarimalar miqdorini belgilash.

Mustaqil audit va jamoatchilik nazorati ta'minlash uchun:

– Hisob palatasi huzurida yo'l-infratuzilmaga ixtisoslashgan Value-for-Money (VfM) auditi bo'limi (ijro samaradorligiga qaratilgan) tuzish;

– yirik loyihalar (100 mlrd so'mdan katta) uchun Mustahkam mustaqil muhandis (Independent Engineer) va sifat laboratoriyasini shartnoma shartlariga kiritishni talab qilish;

– jamoatchilik monitoringi portalida esa xaritaga bog'langan (geo-tagged) foto/video-dalillar yuklash, ish grafigi va aktlar bilan solishtirish, "hisobotga javob" funksiyasini joriy qilish.

Barcha 50 mlrd so'mlik yo'l qurilishi va ta'miri shartnomalariga Transparency Internationalning Integrity Pact formatini qo'llash majburiyati joriy etilishi zarur. Mazkur pakt doirasida:

– pudratchi va buyurtmachi pora yoki hadyadan voz kechish majburiyatini oladi;

– mustaqil nazoratchi (civil monitor) tayinlanadi;

– ushbu talablar buzilgan taqdirda shartnoma bekor qilinadi va depozit/kafolat mablag'lari ushlab qolinish mexanizmi amal qiladi.

Shuningdek, pudratchilar uchun komplayens dasturi (etika kodeksi, ichki shikoyat liniyasi, manfaatlar to'qnashuvi siyosati) tenderda kvalifikatsiya sharti sifatida kiritilishi lozim.

Jahon amaliyotidagi qora ro'yxat (debarment) va "cross-debarment" mexanizmlarini tatbiq etish maqsadida Milliy Debarment reyestri qabul qilinishi kerak. Mazkur reyestrda:

– muddatli (1–5 yil) va doimiy taqiq kategoriyalari mavjud bo'ladi;

– ayb darajasiga qarab gradatsiya belgilanadi (masalan, takroriy holat – 5 yil + doimiy menejer diskvalifikatsiyasi);

– "Cross-debarment" mexanizmi orqali Jahon banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki (EBRD), O'zbekiston banklari (OBR) kabi qora ro'yxatlar avtomatik tarzda import qilinadi – bunday subyektlar tenderda qatnasholmaydi.

Shuningdek, reabilitatsiya mexanizmi joriy etilishi zarur. Pudratchi komplayens dasturi va mustaqil monitoringni amalga oshirgan taqdirda taqiq muddatini qisqartirish imkoniyati beriladi.

Kontrakt menejmenti va narx o'zgarishini nazorat qilish uchun quyidagilar muhim hisoblanadi:

– agar loyiha qiymati asosiy summadan $\pm 15\%$ dan ortiq o'zgarsa, ish qayta tenderga chiqarilishi kerak;

– sement, bitum, yoqilg'i va boshqa asosiy materiallar narxi o'zgarish formulasi aniq va oldindan belgilangan bo'lishi shart;

– subpudrat limiti belgilanishi lozim: asosiy pudratchi ishning 30 %dan ortig'ini boshqa kompaniyalarga bermasligi, yashirin subpudrat holatlari aniqlansa, sanksiya qo'llanishi kerak;

– ish sifatini ta'minlash maqsadida performance bond – loyiha qiymatining 10 % miqdorida, avans uchun esa 100 % kafolat talab qilinadi;

– bajarilgan ishlar geo-teglangan foto/video va laboratoriya tekshiruv natijalari bilan hujjatlashtirilishi shart.

Manfaatlar to'qnashuvi va deklarasiyalar to'g'risidagi qonun talablari ham qo'shimcha o'zgartirishlar kiritishga muhtoj. Xarid komissiyasi a'zolari, rahbarlar va ekspertlar o'z qarindoshlari yoki bog'liq kompaniyalar bilan aloqalarini ochiq bayon qilishi shartligi talabi qonunga kiritilishi kerak. "Cooling-off" qoidasini joriy etib, tender komissiyasi a'zosi yoki buyurtmachi rahbariyati tender g'olibi kompaniyada kamida 12 oy ishlay olmasligi talabi kiritiladi. Agarda qonun buzilishi aniqlansa, shaxs komissiyadan avtomatik chiqarilishi va bu haqda jamoatchilikka xabar qilinishi lozim.

Javobgarlikni ta'minlash uchun esa har chorakda xavfli holatlar ro'yxati tuzilishi, ochiq onlayn jadvalda tender natijalari va samaradorlik ko'rsatilishi, qoida buzganlar jarima to'lashi, reytingi tushirilishi yoki tenderga qo'yilmasligi lozim.

REFERENCES

1. Uzbekistan Economic Indicators. Available at: <https://www.theglobaleconomy.com/Uzbekistan/>
2. Gazeta.uz internet-nashri. Yo'l qurilishida milliardlab so'mlik mablag'lar noqonuniy sarflangani aniqlandi [Detection of billions of soms used illegally in road construction]. Available at: <https://www.gazeta.uz/uz/2022/07/29/way/>
3. Prezident.uz internet-nashri. Yo'l xo'jaligi sohasi yangicha yondashuv asosida rivojlantiriladi [Road sector to be developed on the basis of new approaches]. *Official website of the President of the Republic of Uzbekistan*. Available at: <https://president.uz/uz/lists/view/6651>
4. Mirzayeva M.S. Bosh prokuratura jinoyat ishlari ro'yxatidan muallif ishlanmasi [Author's work from the list of criminal cases of the Prosecutor General's Office].
5. Anticorruption.uz. Davlat xaridlariga oid qonunbuzilish holatlari aniqlandi [Violations of public procurement laws have been identified]. Available at: <https://old.anticorruption.uz/uzc/item/2021/09/16/davlat-kharidlariga-oid-qonunbuzilish-holatlari-aniqlandi>
6. Anticorruption.uz. Davlat xaridlarida manfaatlar to'qnashuvi va affillanganlik holatlari [Conflicts of interest and affiliations in public procurement]. Available at: <https://old.anticorruption.uz/uzc/item/2022/12/16/davlat-xaridlarida-manfaatlar-toqnashuvi-va-affillanganlik-holatlari>
7. Anticorruption.uz. 32 milliard so'mlik davlat xaridlari natijasi komissiya ishtirokisiz baholanganini aniqlandi [It was revealed that the results of state procurement worth 32 billion soums were evaluated without the participation of the commission]. Available at: <https://old.anticorruption.uz/uzc/item/2023/04/11/32-milliard-somlik-davlat-xaridlari-natijasi-komissiya-ishtirokisiz-baholangani-aniqlandi>
8. Kun.uz internet-nashri. Andijonda 42 mlrd so'mlik yo'l loyihasini olib berishni va'da qilgan shaxslar qo'lga olindi [Individuals promising to arrange a 42 billion-soums road project in Andijan were detained]. Available at: <https://kun.uz/41128338>
9. Radjapov H. Bid Rigging in Uzbekistan: Collusive Schemes in Public Procurement and Their Signs for Detection. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2023, vol. 4, no. 8, pp. 128–134. DOI: 10.17605/OSF.IO/BHQCR.
10. Rizakulov S.S., Jumanov A.I. Digital Transformation of the Public Procurement System in Uzbekistan: Challenges of Implementation and Future Prospects. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2025, vol. 6, no. 6.
11. Kun.uz. Prosecutor General's Office reports significant quality issues in construction, initiates criminal cases. Available at: <https://kun.uz/en/news/2024/07/09/prosecutor-generals-office-reports-significant-quality-issues-in-construction-initiates-criminal-cases>
12. Daryo.uz. Jan.–July 2022: Uzbek road constructors misuse 6.1 bln soums. Available at: <https://daryo.uz/en/2022/09/06/jan-july-2022-uzbek-road-constructors-misuse-61-bln-soums>
13. Gazeta.uz internet-nashri. O'zbekistonda qurilish qanday qilib "korrupsiyasiz soha"ga aylantiriladi? [How the construction sector in Uzbekistan is being transformed into a "corruption-free sphere"]. Available at: <https://www.gazeta.uz/uz/2024/01/29/no-corruption/>
14. Baseline report of the fifth round of monitoring of anti-corruption reforms in Uzbekistan. OECD CAN, 2024, p. 202.
15. Uzbekistan: Building Blocks for Integrated Transport and Logistics Sector Development. Washington, World Bank, 2020, p. 137.
16. Republic of Uzbekistan: 2024 Article IV Consultation – Staff Report. *IMF Country Report. International Monetary Fund*, 2024, Article A001, no. 210, p. 48.
17. Mardieva L. Public procurement: how can legislative reforms and technological innovation be harnessed to combat corruption? SSRN Westminster international university in Tashkent, 2023. DOI: 10.2139/ssrn.4615383.
18. Uzbekistan Public Expenditure Review: Better Value for Money in Human Capital and Water

Infrastructure. World Bank, 2022. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099143503032342898/pdf/P1731400b7033d022087b409217648dc35e.pdf>

19. UzDaily.uz. Accounts Chamber uncovers violations in public procurement worth 1.7 trillion soums in Q1. Available at: <https://www.uzdaily.uz/en/accounts-chamber-uncovers-violations-in-public-procurement-worth-17-trillion-soums-in-q1/>

20. Open Budget Survey 2023. HESPI. Available at: <https://hespi.org/open-budget-survey-2023/>

21. Reforming Public Procurement. OECD, 2019, p. 118. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/10/reforming-public-procurement_4846551d/1de41738-en.pdf

22. Osaka Declaration on Digital Economy. G20. 2019. Available at: <https://worldjpn.net/documents/texts/G20/20190629.O3E.html>

23. EBRD Sanctions System. EBRD. Available at: <https://www.ebrd.com/home/who-we-are/strategies-governance-compliance/ebrd-sanctions-system.html>

24. Debarment List. AIIB. Available at: <https://www.aiib.org/en/about-aiib/who-we-are/debarment-list/index.html>

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК REVIEW OF LAW SCIENCES

Huquqiy ilmiy-amaliy jurnal
Правовой научно-практический журнал
Legal scientific-practical journal

2025-yil 3-son

VOLUME 9 / ISSUE 3 / 2025
DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2025.9.3